

LBRIIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HOMERUS

Odissea / Homer. - București : Bookzone, 2026

ISBN 978-630-305-740-8

821.14

Redactor: **Mihaela Savu**

Grafician copertă: **Cezar Mandă**

Tehnoredactor: **Anca Marisac**

© Bookzone 2026, pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate pentru limba română.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

HOMER

ODISEEA

Bookzone
BUCUREȘTI, 2026

CÂNTUL I

Muză, povestește-mi despre bărbatul isteț care, după ce a dărâmat zidurile sfinte ale Troiei, a rătăcit vreme îndelungată prin cetățile multor neamuri și le-a observat obiceiurile. În lupta lui, ca să-și scape viața și să-și aducă acasă tovarășii, multe neazuri a mai tras pe mare și, la urmă, oricât s-a străduit, tot n-a reușit să-i salveze, pentru că, netoții, s-au apucat să mănânce boii Soarelui, și zeul nu i-a mai lăsat să se întoarcă. Zeițo, mândră fiică a lui Zeus, povestește-ne și nouă ceva din toate întâmplările astea.

Pe când ceilalți viteji scăpaseră cu viață din război și de pe mare, și se aflau pe la vetrele lor, singur Ulise se topea de dorul casei și al nevestei, căci nimfa Calypso îl oprise într-o peșteră adâncă, cu gândul să-l ia de bărbat. Dar când, după trecerea anilor, i-a venit vremea să se întoarcă în țară, chiar și acolo, printre ai săi, l-au așteptat lupte grele. Și dacă celorlalți zei li se făcuse milă de el, Poseidon l-a persecutat până s-a văzut acasă. În vremea aceea, el călătorea pe la etio-pienii de la capătul pământului, care sunt împărțiți în două: unii locuiesc spre apus și alții spre răsărit. Pe când lua parte la o hecatombă de boi și de oi și petrecea la masa lor, zeii ceilalți erau adunați la curtea lui Zeus și, cu gândul la Egist, pe care-l ucisese de

curând Oreste, fiul lui Agamemnon, Părintele zeilor a rupt cel dintâi tăcerea și a spus:

— Mult ne mai învinuiesc oamenii pentru nenorocirile lor, doar că ele nu le-au fost toate ursite, ci unele sunt provocate și de nesocotința lor. Așa s-a întâmplat cu Egist: în ciuda sortii, i-a luat soția lui Agamemnon și apoi l-a ucis când s-a întors, deși știa că de aici are să i se tragă moartea. Doar îl trimisese pe Hermes să-i spună să nu-l omoare și să nu-i ia femeia, ca nu cumva Oreste, de îndată ce va crește mai mare și-l va apuca dorul de țară, să nu-l răzbune pe tatăl său. Însă a ignorat sfatul lui, iar acum Egist plătește pentru toate deodată.

Atena, cu ochii albaștri, a luat atunci cuvântul:

— Tată, fiu al lui Cronos, cel mai puternic dintre zei! O moarte meritată l-a lovit pe Egist și la fel și pe oricine va face ca el. Dar mi se rupe inima când mă gândesc la Ulise! Sărmanul! Câte necazuri trage departe de ai lui, pe o insulă împădurită, la Calypso, fiica lui Atlas, zeul care cunoaște adâncurile mării și proptește stâlpii înalți care despart cerul de pământ. Ea îl ține pe bietul Ulise stors de lacrimi și încearcă să-l farmece prin vorbe frumoase și înșelătoare, doar-doar o uita de Itaca. Dar el arde de dorul de a vedea cum se înalță fumul de pe acoperișurile țării lui și ar prefera să moară. Și tu rămâi împietrit, zeu al Olimpului! A uitat oare vreodată să-ți aducă jertfe lângă vasele grecești, pe câmpia întinsă a Troiei, de ești atât de mândru pe el, puternice părinte?

— Copila mea, i-a răspuns Adunătorul de nori, ce cuvinte ți-au ieșit din gură! Cum aș putea să-l uit pe vrednicul Ulise? Nu întrece el pe toți prin istețime? N-a adus el oare cele mai frumoase jertfe zeilor

din cer? Dar Poseidon e mândru pe el, pentru că l-a orbit pe Polifem, cel mai puternic dintre ciclopi, fiul lui și al nimfei Toosa, fata lui Forchis, stăpânitor al mării fără fund, cu care Poseidon s-a unit într-o peșteră adâncă. De atunci, deși îi cruță viața, îl condamnă să rățăcească departe de pământul țării lui. Să ne gândim însă cu toții cum să-i înlesnim întoarcerea, căci Poseidon nu va putea să ni se împotrivescă tuturor și își va potoli atunci mânia.

La rândul ei, Atena i-a răspuns:

— Dacă întoarcerea lui Ulise e pe placul zeilor, trimite-l chiar acum pe Hermes la Ogigia, ca s-o înștiințeze imediat pe Nimfă despre hotărârea noastră, în timp ce eu cobor în Itaca, unde îl voi îmbărbăta pe Telemah și-l voi îndemna să-i adune la sfat pe greci și să-i oprească pe pețitori din a prădai turmele de oi și cirezile de boi. Apoi am să-l trimit la Sparta și la nisosul Pilos ca să afle vești, dacă poate, despre tatăl său, și să-și facă nume bun printre greci.

Cu aceste vorbe, zeița și-a pus în picioare niște sandale cu totul de aur, ce o duceau ca o suflare de vânt peste valuri și peste întinsul pământului. A apucat o sulită cu vârful de aramă, mare, grea și destul de vâjnoasă ca să rupă rândurile voinicilor pe care s-ar mânia zeița, fiică a unui tată năvalnic. Apoi s-a repezit din înălțimile Olimpului, sub chipul lui Mentos, căpetenia tafilor, un oaspete al lui Ulise, și s-a oprit în orașul Itaca, sub pridvorul dinafară al curților. În vremea aceea, tolăniți pe pieile boilor tăiați chiar de ei, îndrăzneții pețitori petreceau în fața porților, în jocuri pașnice. Crainicii și paharnicii le potriveau cu zor în ulcioare apa cu vinul; alții spălau cu buretele mesele și le acopereau apoi cu bucate și

tăiau carnea îmbelșugată. Telemah a zărit-o primul. El stătea mohorât printre pețitori și i se părea că-l vede pe tatăl său cum vine de unde era și-i alungă pe pețitori pe la casele lor, își reia locul de cinste și intră în stăpânirea averii lui. Pe când se frământa așa cu gândul, iată că a zărit-o pe Atena. Măhnit că străinul așteptase atât de mult pe pragul casei, s-a repezit spre pridvor, l-a prins de mâna dreaptă, i-a apucat sulița, apoi l-a întâmpinat așa:

— Fii bine-venit printre noi, oaspete, iar după ce te vei sătura din masa noastră, să ne spui ce te aduce.

Cu așa vorbe a călăuzit-o, iar zeița l-a urmat. Cum a intrat în casă, Telemah a sprijinit sulița de rastelul lustruit din fața unui stâlp, unde erau înșiruite o grămadă de sulițe ale lui Ulise și a poftit-o pe Atena pe un jeț acoperit cu pânze frumoase de in. Sub picioare i-a pus un scăunel. A tras și el un jeț alături, departe de pețitorii semeți, ca să-l iscodească despre tatăl său, căci se temea că străinul n-o să fie bucuros de cină în zarva unor oameni atât de răi. O slujnică a turnat apa cu care s-a spălat pe mâini dintr-un frumos ibric de aur într-un lighean de argint. Le-a întins apoi dinainte o masă lustruită pe care, bucuroasă de oaspeți, slujnica a acoperit-o cu pâine și bucate din belșug, iar stolnicul le-a adus apoi farfurii pline cu fel de fel de fripturi, și le-a pus dinainte pahare de aur, pe care un paharnic le umplea adesea cu vin.

Curând au sosit și pețitorii trufași și s-au așezat în rând pe jețuri și scaune. Slujitorii le-au turnat și lor apă pe mâini, iar roabele au umplut coșurile cu

pâine. Cu brațele întinse, ei înfulecau bucatele puse dinainte, în timp ce băieții umpleau cu vin ulcioarele.

După ce și-au potolit foamea și setea, nu s-au mai gândit decât la cântece și jocuri, desfătarea ospetelor. Un crainic a adus o lăută măreată lui Femios, care, silit să cânte pentru pețitorii Penelopei, i-a pișcat coardele sonore și a început să cânte, în vreme ce Telemah stătea de vorbă cu zeița, cu capul plecat spre ea, ca să nu-l audă ceilalți:

— Dragă oaspete, nu știu dacă te vei supăra pentru ce am să-ți spun, dar le vine ușor oamenilor ăștia să nu se gândească decât la cântece și la versul strunei, că doar ei toacă averea unui om ale cărui oase înălbite se macină de ploaie pe cine știe ce târâm ori



sunt jucăria valurilor mării. Hei, de s-ar întoarce el acasă, cum și-ar dori nemernicii să aibă mai degrabă picioare ușoare și iuți, decât aur și haine bogate! Dar bietul s-a prăpădit dușmănit de o ursită haină, și nimic nu ne poate alina durerea, chiar dacă ne-ar spune cineva că avem să-l mai vedem, căci știu că n-are să se întoarcă niciodată! Oaspete, mă îndeamnă acum păcatul să te întreb: de unde ești? Unde îți sunt cetatea și neamul? Pe ce corabie ai trecut marea? Cum te-au adus aici vâslașii? Printre ce oameni ai văzut lumina zilei? Că doar n-ai venit pe jos în Itaca! Spune-mi, să știu dacă vii aici pentru prima dată ori dacă ești un oaspete al tatei, că mulți străini ne-au cercetat casa, și Ulise era și el un om umblat.

— Bucuros am să-ți povestesc totul, i-a răspuns Atena. Sunt Mentos, fiul lui Anhiolos, și domnesc peste tafenii, neam de corăbieri îndrăzneți. Am venit acum pe o corabie cu niște tovarăși, ca să fac negoț cu neamurile străine. Mă duc la Temesa să schimb fierul pe aramă. Vasul mi-a poposit lângă oraș, pe nisipul portului Reitron, la piciorul pădurosului munte Neios. Tatăl tău și cu mine ne-am cinstit între noi demult cu ospetie. O poți afla de la bătrânul Laerte, despre care aud că nu mai dă pe la oraș, ci stă necăjit la o moșie departe. E singur cu o slujnică bătrână care-i dă de băut și de mâncat când se întoarce trudit de la vie și de la grădină. Am venit aici pentru că am auzit că tatăl tău a venit și el, dar văd că zeii l-au rătăcit în drum, căci fiul meu, Ulise, trăiește încă. Niște oameni răi și sălbatici l-au oprit în sânul mării, într-o insulă bătută de valuri. Deși nu sunt nici năzdrăvan, nici ghicitor, îți spun că știu de la zei și ce are să se întâmple. N-are să rămână multă vreme departe de țara lui și chiar dacă l-ar pune în lanțuri, el tot o să se întoarcă, pentru

că e isteț la minte. Spune-mi acum, fiul meu, cu inima deschisă: ești cu adevărat fiul lui Ulise? Da. Capul și chipul îi seamănă mult. De câte ori nu ne-am întâlnit ca acum, până să plece la Troia, pe corăbii, cu cei mai viteji dintre greci; dar de atunci nu ne-am mai văzut.

— Oaspete, a răspuns atunci Telemah, am să-ți vorbesc fără ocolișuri. Mama spune că sunt din osul lui Ulise, dar eu n-o știu, căci cine poate să spună că-și cunoaște tatăl? De ce nu sunt fiul unui om fericit, îmbătrânit la casa și avutul lui? Căci omul din care se zice că mă trag e cel mai nenorocit dintre oameni. Asta voiam s-o știu.

— Zeii, a zis atunci Atena, nu ți-au dat o naștere de rând, de vreme ce ți-ai tras lumina vieții din Penelopa. Dar spune-mi cinstit, ce înseamnă praznicul ăsta? Ce înseamnă gloata asta? Ce nevoie ai de oaspeți atât de numeroși? E chef sau nuntă? Cât de obraznici și de trufași îmi par tinerii ăștia în casa lui Ulise! Nu poți decât să rămâi înmărmurit de atâta nerușinare.

Iar Telemah a oftat:

— Mă mai întrebi, oaspete! Nici vorbă că a fost bogată și cinstită casa asta, pe când stăpânul ei era aici, dar zeii au schimbat-o din ziua în care au șters urma voinicului. L-aș fi jelit așa de tare, dacă murea pe câmpia Troiei ori dacă se stinge, după ce s-a întors, în brațele rudelor și ale prietenilor, căci grecii toți îi înălțau atunci un mormânt, iar mie îmi lăsa un nume mare, dar Harpiile l-au răpus pe neștiute și a pierit uitat și fără urme, și mie nu mi-a lăsat decât jalea și lacrimile. Dar nu mă mâhnesc și nu oftez doar din pricina asta, Zeus mi-a dat pe cap și alte griji. Toți frunțașii din Dulichion, din Same și din Zachintosul împădurit, și cei care domnesc în Itaca cea stearpă

o pețesc pe mama, iar Penelopa nu îndrăznește să-i gonească și nici nu se poate hotărî să se mărite, iar între timp ei îmi toacă avutul, ba caută și să scape de mine.

Atena i-a răspuns înduioșată:

— Vai, cât suferi tu de dorul lui Ulise! Cum și-ar mai lăsa el pumnii grei peste pețitorii îndrăzneți, dacă ar apărea acum sub pridvor numai cu coiful, cu scutul și cu două sulite, așa cum l-am văzut prima dată la mine, bând și petrecând, pe când se întorcea din Efira și de la Ilos, fiul lui Mermeris, unde se dusesse pe un vas ușor să-și cumpere otrăvuri ca să-și ungă săgețile de aramă. De teama zeilor, Ilos nu i-a dat, dar tata da, căci mult îl mai iubea. Ah, de s-ar năpusti Ulise, așa cum era atunci, asupra pețitorilor, cum li s-ar împlini de repede ursita și în ce jale li s-ar preface nunta. Dacă o să se răzbune ori nu, când se va întoarce acasă, e în voia zeilor. Tu, fiul meu, gândește-te bine acum cum să-i alungi de aici. Ia însă aminte și ține seama de sfaturile mele: strânge mâine pe greci la sfat și povestește tuturor ce se întâmplă. Ia martori pe zei și spune-le pețitorilor să se ducă pe la vetrele lor, iar mamei tale, dacă dorește să se mărite cu tot dinadinsul, atunci să se întoarcă în casa tatălui ei. Sigur părinții o vor mărita și-i vor pregăti zestrea cuvenită unei fete iubite. Dacă vrei să mă asculți, eu îți mai dau un sfat temeinic: alege-ți cea mai bună corabie cu douăzeci de vâslași și du-te să cercetezi ce-i cu tatăl tău dispărut de atâta amar de vreme! Vezi dacă poți afla ceva de la vreun om ori dacă nu cumva auzi un zvon răspândit în lume, prin care se duce vestea. Întâi du-te la Pilos, să-l întrebi pe Nestor, iar de acolo du-te la Sparta, la Menelau, pentru că el s-a întors

acasă cel din urmă dintre greci și, dacă vezi că Ulise mai trăiește și că are să vină înapoi, cu tot necazul tău, mai așteaptă încă un an, dar, dacă te gândești că a murit, întoarce-te și ridică-i un mormânt și fă-i o înmormântare vrednică de el. Dă-i apoi mamei tale alt bărbat și, îndată ce vei scăpa de grijă, nu te lăsa până nu-i omori pe ticăloșii ăștia, pe față ori cu vicleșug, că doar nu ești copil și nu mai e vremea de nimeri. Știi cum i s-a dus vestea lui Oreste, că a răpus pe Egist, ucigașul tatălui său; și tu, fiul meu, ești mare și voinic; fii și viteaz, ca să vorbească urmașii de tine. Acum mă duc la corabie, unde tovarășii se neliniștesc poate de lipsa mea. Gândește-te la sfaturile mele și nu le nesocoti.

Iar Telemah a răspuns:

— Oaspete, tu mi-ai vorbit cu dragoste de tată. N-am să-ți uit sfatul. Dar oricât ai fi de grăbit, mai rămâi și nu te întoarce la corabie, până nu-ți vei îmbăia trupul și răcori inima. Și numai după ce îți voi oferi un dar frumos, ca oaspeților iubiți, vei putea pleca.

Dar Atena i-a răspuns:

— Nu mă sili să rămân, căci mă grăbesc, iar darul pe care îți spune inima să mi-l dai mi-l vei da când mă voi întoarce, ca să-l pot lua cu mine acasă. Oricât de frumos ar fi, am să-ți dau și eu unul la fel.

Telemah a simțit cum i se umple inima de curaj, de putere zeiască, iar amintirea lui Ulise i-a apărut mai vie în minte și s-a înduioșat la gândul că sub chipul străinului se ascunsese poate un zeu. Chipeș asemenea zeilor, s-a dus apoi la pețitori, pe care îi fermeca lăuta lui Femios. Stăteau în jurul lui și-l